

MORAVIA
NOVA ET POST OMNES
PRIORES ACCURATISSIMA
DELINEATIO.
auctore J. A. Comenio.

Notarum explicatio

Vici, sive castra	1
Oppidum	2
Pagus, territorium	3
Sex, 2. amek	4
Capitulum, Thron	5
Ecclesia, sive ecclesia	6
Monasterium	7
Pincernum, celler	8
Thron, sive apud nobili	9
Officina, sive officina	10
Terri, sive	11
Curia, sive palatium	12

Noviter edita, a Nicolao Johannile
Piscatore. Anno Domini 1627.

Zpracování pro vydání: Mgr. Jana Tomšů

Spolupráce: Vítězslav Přikryl
František Čala
Antonín Štěpánů
Marie Tomšová
Emílie Gajdošíková
Františka Kovaříková

Fotografie a archiválie jsou z archivu Obecního úřadu Všemina, z kronik farních, školních, z archivů, kronik a zápisových knih společenských organizací, spolků, z rodinných archivů občanů.

ISBN

LITERATURA

- ARCHIV OBCE VŠEMINA 1724 – 1945 (1950). Inventář. David Valůšek. Zlín – Klečůvka 1997
- Acta musealia 2001/1. Jana Langová . Praveké nálezy ze Všeminy a Dešné
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
- ČASOPIS muz. Spolku Olom. (II. 179) J. Kunert
- ČASOPIS muzejního spolku olomúckého - ročník I. – 1884. str. 125 – 126. Ze Všeminy.
P.J. Kobliha, kurát
- ČESKOSLOVENŠTÍ LEGIONÁŘI OKRESU ZLÍN. Zlín 2001. Státní archiv Zlín
- ČLÁNEK - Miloš Fišar – Almanach r. 1981 – výročí založení Gymnázia v Litovli a citací ze školní kroniky (P. Jan Tomšů, Urban Klement)
- DATABÁZE OBCE LEGIONÁŘSKÉ. Legionáři obce Všeminy
- DECHOVÁ HUDBA VŠEMIŇANKA. Článek L. Hyblerová, Časopis Nova 48 – 26. 11. 1992 roč. II
Týdeník a. s. Nova Bratislava
- DĚJINY MĚSTEČKA FRYŠTÁKU. P. Drábek, děkan a farář ve Fryštáku. Rok 1915
- DĚJINY OBCE VŠEMINY Dr. Ladislav Hosák. Brno 1947
- DŘEVO, PROUTÍ, SLÁMA v tradiční rukodělné výrobě na Podřevnicku. Karel Pavlišťík - Zlín 2011
- DENÍK KONKURENČNÍHO VÝBORU VE VŠEMINĚ – příjem a vydání 1945 – 1949
- EDUARD PECK - Valašské národní písně a říkadla s nápěvy do textu vřaděnými.
Lid na Vyzovsku – 1884
- GOTTWALDOVSKO – rok 1988
- HISTORICKÝ MÍSTOPIS MORAVY A SLEZSKA V LETECH 1848 – 1960. Svazek VII.
Okresy: Valašské Meziříčí, Vsetín, Holešov, Gottwaldov - Zlín
- HODY P. Kašpar Pavelka, rok 1831. Průběh rituálu s beránkem. Článek Dr. Pavlišťík Karel.
Acta musealia, březen 2001. Vydalo Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
- HRADISKO PÚCHOVSKÉ KULTURY U VŠEMINY. Miloš Čiřmář - Jiří Kohoutek - Jana Langová
- HUDBA VE VŠEMINĚ – Deník Miroslava Kučery – zápisy
- HUDEBNÍ SOUBOR KOSOVCÍ – Františka Čalová
- JEDNATELSKÁ KNIHA místní skupiny Sdružení katolické omladiny Československé
- JUNÁCI VE VŠEMINĚ. Podřevnicko, ročník 7, číslo 2 str. 21. Léto 1998
- KATOLICKÝ ČASOPIS PRO MLÁDEŽ - BROUČEK č. 5 – 6 (leden – únor 2005 str. 14 – 15)
Pavel Šustáček st.
- KOSTELNÍ KONKURENČNÍ VÝBOR VŠEMINA – zápisy 1893 – 1931, 1931 – 1949
- KRONIKY ŠKOLNÍ. KRONIKY FARNÍ. KRONIKY OBECNÍ.
- KRONIKY, ZÁPISOVÉ DENÍKY SPOLEČENSKÝCH ORGANIZACÍ, SPOLKŮ
- KŘIVÁČKÁŘI NA VALAŠSKU. Eva Urbachová, Joža Orság Vránecký
- KŘIVÁČKÁŘI. Povídka - Marie Seferowiczová - Vojtková. Náš kraj, Zlín 1942 r. XII, č. 8 – 16,
- MINISTERSTVO OBRANY - historie vojenské služby v Českých zemích. Základní vojenská služba ČSSR
- MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR VŠEMINA (1935) 1945 – 1976 (1989). Inventář. David Valůšek.
Zlín – Klečůvka 1998
- MÍSTNÍ ŠKOLNÍ RADA, OBECNÍ RADA VE VŠEMINĚ - protokol 8. prosince 1939
- MÍSTNÍ ŠKOLNÍ RADA VE VŠEMINĚ – protokol 6, protokol 7
- MUZEJNÍ a VLASTIVĚDNÁ SPOLEČNOST V BRNĚ, rok 1995
- NÁLEZ MINCÍ VŠEMINA - zlaté keltské mince. Národní muzeum Praha, Vlastivědné muzeum Olomouc
- NAŠE VALAŠSKO. Ročník sedmý. Sborník o jeho životě a potřebách. Soupisy Valachů z roku 1644
Valašské Meziříčí 1941
- NAŠE VALAŠSKO III. Výroba křiváků a nožů na Valašsku. Rok 1932, str. 122
- OBRÁZEK OBYČEJŮ A ZVYKŮ. P. Kašpar Pavelka. Záznam z farní kroniky Všemina, založené r. 1831
- OKRESNÍ HEJTMANSTVÍ HOLEŠOVSKÉ . Popisuje EDUARD PECK. V Holešově 1892
- O ZBOJNÍKOCH A O POKLADOCH. Zbojníci na Kršli. Jan Kobzáň. Nakladatelství PROFIL
v Ostravě 1980

PhDr. Kubeša Arnošt, Jan Nepomuk Polášek. PUBLIKACE „Jak Polášek s Kubešů zbírali valašské
pěsničky“ (Petr Halenkovský)
POVĚSTI O BENÝŠKOVÍ – J. Pecha
PUBLIKACE ZLÍNSKO. Rok 1995 – fotografie – Končiny 1969, 1970. Kapitola „Výroční a rodinné
obyčeje a obřady“
REJSTŘÍK ŽIVNOSTÍ - léta 1872 – 1954 – Státní okresní archiv Zlín – Klečůvka
RODINNÉ KRONIKY Jana Holíka (strýčka Valachového) č. p. 98. Zápisy, fotodokumentace,
vzpomínky, nejen rodinné.
SLUŠOVICKÁ NAŠE CESTA – 20. 12. 1989 vzpomínka, Alois Čala
STARÉ CESTY, HRÁDKY A TVRZE V OKOLÍ SLUŠOVIC . Zpravodaj – Slušovice, září 1984,
J. Drápal, A. Kapusta, vlastivědný kroužek
F. Sušil – sběratel lidových písní ve Všemíně
UHELNÉ BRIGÁDY. Dokumenty podnikového archivu n. p. Svit Gottwaldov. Rok 1946
U POČÁTKŮ VOD. Benešek. Jan Kobzáň. Profil 1984
VLASTIVĚDA MORAVSKÁ , Zlínsko 1995 – Právo, říjen 2008. Hrad Lukov se dočká elektřiny.
Článek Aleš Fuksa
VLASTIVĚDA MORAVSKÁ - ZLÍNSKO. Správní vývoj. Správní vývoj zlínského okresu po roce 1848
VOJENSKÝ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV. Kartotéka padlých v I. světové válce. Občané Všeminy, Dešné
VŠEMINA - OBEC POD KLENBOU KVĚTŮ
D Ě Í V E A N Y N Í Pondělní Zlín č. 10 – str. 5 – 10. března 1941
Všemina „Zlín“. Číslo 1. – 2. ledna 1940
ZNAK A PRAPOR OBCE VŠEMINA . PRAPOR MÍSTNÍHO SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ.
Miroslav J. V. Pavlů, heraldik
Z MINULOSTI VŠEMINY. Břetislav Orava. Rok 1973, 1974
Zprávy Oblastního muzea jihovýchodní Moravy v Gottwaldově. „Postylla Czeská“ . Karel Polašík

VŠEMINA

MINULOST A SOUČASNOST

VŠEMINA JE PĚKNÁ DĚDINA.
KDO JI OPUSTIL, NEZAPOMÍNÁ.
RÁD SE VRACÍ, NIKDY NEZAPŘE,
ŽE BYL VŠEMIŇÁK.

Vážení občané,

v této knize si můžete přečíst
část dějin obce od dob jejího vzniku,
osudy a činnost občanů,
kteří v té době v naší obci žili
a občanů, kteří žijí v naší obci dnes,
kdy se obec mění rok co rok
a prožívají historii dalších, budoucích let.

1. OBEC VŠEMINA

Příloha – pečeť Všeminy

Historie obce Všemina – publikace, novinové články

Hrad Lukov

Hradisko Púchovské kultury u Všeminy

Lokalita „Hrádek“. Nálezy

Archeologický výzkum

Nález mincí Všemina

Nález památky Českého písemnictví ze 16. století „Postylla Czeská“

Pověsti

Památky

Znak a prapor obce Všemina

Kronikářství

OBEC VŠEMINA

Samostatná katastrální a politická obec leží v údolí po obou březích potoka Všeminy, 6,5 km severně od Vizovic v nadmořské výšce 370 m.

Název obce vznikl přidáním přivlastňovací přípony – ina k osobnímu jménu Všema, které vzniklo krácením z osobního jména Všemír, Všemysl.

Poprvé se zpráva o obci objevuje v roce 1373, v zemských deskách kraje olomouckého je zmínka o osadě jako o Swemině. Další údaje z let 1446 (Zemské desky kraje olomouckého), 1509, 1548, 1671 uvádějí obec jako Wsseminu. V 18. století – 1720, 1751 a v 19. století – 1846, 1882 se objevuje jako Wschemina. Ve svém nynějším gramatickém tvaru je poprvé v roce 1872 a pak v letech 1881 a 1924.

Katastr obce Všemina hraničí na severu s katastrem Trnava, na východě s katastrem obce Liptál, na jihu s katastry obcí Jasenná a Dešná a na západě s katastrem obce Neubuz. Katastrální výměra obce je 1 164 hektary, pozemková kniha existuje od roku 1817.

Názvy tratí: Padělky, Dlouhé hona, Záhumení, Podstrání, Nadjavoří, Kráčiny, Nadjezeří, Zákopčí, Vrchy, Podosyčí, Mostky, Chmelinky, Podtyčí, Podořeší, Meduna, Podedraží, Dražné, Zápačí, Lány, Strážná. Samoty: Brdus či na Mlýnsku, Ježov či Solnice, Kopanky či Kršle, Kopanky či Mavík, Mičudka či Brynzice. Vrchy: Hradištka, Hrádek. Hradištka jsou ze všech stran srázná, jenom k severu vybíhají v pláň. Na severozápadní straně je pod nimi dolina Mostky. Hrádek byl považován za menší hradisko. Nejsou zde žádné známky opevnění, ale pro domnětku hovoří časté nálezy podkov, ostruh a šipek.

V roce 1373 Slušovice, Neubuz, Dešná a Všemina tvořily samostatný statek, toho roku byly koupeny Ješkem ze Šternberka a staly se součástí lukovského panství. Ješkovi prodali tyto vsi původní majitelé, bratři Ondřej, Vojtěch a Vlk ze Šarova.

Třcetiletou válkou obec značně utrpěla. Po válce byla zřejmě ještě zasažena tatarským vpádem v roce 1663, protože v roce 1666 dokonce i fojt, který měl statek se 162 měrami orné půdy, vesnici opustil. Podle tereziánského katastru měla obec 642 měřice 2 achtle orné půdy, 10 měřic pastvin a 155 měřic lesů. Předepsaný výnos z luk činil 94 a půl fůry sena. V obci žilo 6 sedláků, 11 malých sedláků, 9 podsedníků, 1 čtvrtláník a 22 chalupníci. Předepsaná robota: sedlák – 3 koně 3 dny, malý sedlák – 2 voli 2 dny, podsedník – 1 pěší 3 dny, čtvrtláník – 1 pěší 2 dny, chalupník – 1 pěší 1,5 dne. V létě byl počet robotních dní dvojnásobný.

V čele obecní samosprávy stál v 17. století fojt (Janek Fojt), o jehož existenci se poprvé dovídáme ze soupisů Valachů z roku 1644. Dle jména by se dalo usuzovat, že již tehdy šlo o zákupní fojstství.

V roce 1724 tvořilo vesnici celkem 32 usedlostí, z nichž 11 bylo podsedků. Zákupní fojstství, jehož posledním majitelem byl Jan Chmelařský, bylo již nějakou dobu opuštěné a hospodařila na něm, stejně jako na helonovském statku, vrchnost. Je pravděpodobné, že tyto dvě usedlosti se staly základem vrchnostenského dvora, uvedeného v tereziánském katastru.

V roce 1728 si obec Všemina pořídila pečetní typář. Panský dvůr fungoval ve Všemíně až do roku 1789, kdy ho vrchnost prodala bez robotních povinností dvěma sedlákům, Jiřímu a Kristiánovi Seidlovým.

V roce 1835 byl ukončen u krajského soudu v Uherském Hradišti spor mezi Všeminou a Neubuzí o hranice, zejména o les Títěž, který chtěly obě vesnice. Spor vyhrála Neubuz.

Zrušením poddanství roku 1848 vyvstala potřeba nově zorganizovat soudní a politickou správu, kterou na místní úrovni do té doby vykonávala patrimoniální správa.

Obecní pečeť

V roce 1728 si pořídila obec Všemina pečetní typář. Je to mosazný kotouč v průměru 26 mm, přecházející v osmihranné železné držadlo o výšce 53 mm. V pečetním poli je mezi dvěma linkami (vnější málo zřetelná) opis: PECET DEDINI FSEMINI • ANO • 1373 •
Uprostřed je znakové znamení: z návrší vyrůstající jehličnatý strom.

HISTORIE OBCE VŠEMINA

jak je popisována ve vydaných publikacích, novinových článcích

Okresní hejtmanství HOLEŠOVSKÉ. Popisuje EDUARD PECK. V Holešově 1892.

Všemina, ves v údolí (do Vyz. 16.8 km.) má 876 obyv., kostel, faru a dvojtřídní školu obecnou. Kostel ke cti sv. Janu Nepomuckému dal r. 1780 vystavěti hrabě Kristián Aug. ze Seilern. Návsí je nepravidelné. Do r. 1789 stával tu panský dvůr, i byl téhož roku zrušen a pozemky k němu náležitě poddaným puštěny. Zajímavé okolí všeminské popisuje učitel J. K u n e r t v Časopisu muz. Spolku olom. (II. 179) takto:

„Vsi Všemina a Dešná jsou čtvrt hodiny od sebe vzdáleny a jen vrchem H r á d k e m od sebe odděleny. Hrádek již polohou svou nepostrádal jistotně v žádné době důležitosti strategické.

Stojí u samého potoka Všeminy, vystupuje ostře z pohoří a má polohu dominující. Svahy jsou většinou srázné, jen na jihovýchod táhne se pláň značné rozsáhlá. Na západ proti Slušovicům a Neobuze jest výběžek zvaný S t r á ž n á. Na sz. jest mokřisko L u ž a zvané, které dle pověsti lidové sloužilo za brodisko koňstvu pánů sedících na hradě. Na sv. spojen jest sedlem Hrádek s kopcem o něco menším, Č u p e m, na kterém za dob dřívějších střely nacházeny bývaly.

Na Hrádku, který je nyní lesem porostlý, nelze spatřiti ani nejmenší známky bývalého opevnění, jen z úst lidu uslyšel jsem, že staří lidé pamatují se tam na zasypanou studni. I nástroje jakési naši tam železné, ale to vše se ztratilo. Důležito jest, že v okolí Hrádku, zvláště však na oné pláni mokré nacházejí se z l a t é m i n c e (duhové mísečky) neznámého původu, o nichž již v „Časopise“ č. III. 125 str. pojednáno bylo. Že též za dob starších mince se tu nacházely, dosvědčuje ta okolnost, že jednu část oné pláně lid Z l a t n á jmenuje od nepaměti. — Asi čtvrt hodiny od Hrádku nachází se druhý kopec H r a d í š ť k a zvaný. Tento jest se všech stran srázný, jen na sever vybíhá v pláň rozsáhlou. Po straně sz. je pod Hradíšťky dolina zvaná M o s t k y. Obě jména poslednější poukazují pravdodaně také ku nějakému strategickému opevnění z dob starších. Mezi Všeminou a Liptálem táhne se dlouhý hřeben horský od sz. k jv., který ve Všemíně H r a n í c e, v Jasenné S i r á k o v se jmenuje. Jméno Hranice jest nové; ve staré topografii nazývá se kopec ten T á b o r. Hranici pojmenován snad proto, že tvoří rozhraní mezi dvěma politickými okresy. Po hřebeni tom řečeném lze bez velikých překážek dostati se až do Uher. Domnívám se, že po hřebeni tom vedla kdysi vozná cesta, po které ještě jsou stopy, a že na ochranu cesty byly poblíže stavěny hrady nebo strážě, jak dosvědčuje též kopec V a r t o v ň a mezi Jasennou a Seninkou, kolem níž cesta ona nepochybně vedla. U Všeminy odbočovala cesta ta z Tábora okolo H á j k ů, kde se nachází studánka

M a t y á š k a, směrem jz. ku Těchlovům u Vyzovic, k Neobuze a Slušovicům. Od Hájků vedla přes táhlý kopec T á b o r e c, kde se spojovaly cesty vedoucí k Hradíšťkám i ke Hrádku. Od Táborce vinula se cesta, zahýbajíc k západu, přes S o l n i c e a Ž i h l i c i dále ke Slušovicům. Za Žihlicí dotýká se cesta ta pláň svažující se od Hrádku, a blíže tohoto místa nachází se posud znatelný, ač na mnoze rozoraný násyp Š a n c e zvaný. Na vedlejším poli bylo před 30 lety mnoho podkov vyoráno, ba i dělová koule. Z nálezů těchto zjevno, že krajina naše byla kdysi jevištěm událostí vážných a ruchu živějšího, třebas by mezi lidem již o nich nebylo žádné památky....“

K tomu dodáváme: H r á d e k mezi Všeminou a Dešnou je místo, kde stával ve středověku hrad, sídlo vrchnosti, již náležely vsi Slušovice, Neobuz, Dešná a Všemina. Tyto vsi byly do r. 1373 zvláštním samostatným statkem, který téhož roku koupil splynul s panstvím Lukovským. Hrádek byl nepochybně obořen v dobách husitských. H r a d í š ť k a dle všeho považovati lze za pravěký hrad, t. j. místo, které lidé v dobách předhistorických obývali. I doporučuje se, aby tato místa se prozkoumala, ovšem s rýčem a motykou v ruce.

VŠEMINA

Číslo 1. - 2. ledna 1940

„Zlín“

Obec je plna historických zkazek, které ukazují na její pradávný původ. Ležela na důležité obchodní cestě, vedoucí do Uher a býv. Polska. Na takových cestách a křižovatkách kvetl výměnný obchod vším možným zbožím a proto nynější jméno Všemina se odvozuje od původního Všeměna. Již v roce 1250 se vyskytuje o obci zmínka potud, že patřila k vizovskému klášteru. Na bohatou historii obce poukazují místní dochované názvy kopců Solnice a Táborec u Matyášovi studánky, z níž kdysi na kterémisi tažení pil uherský král Matyáš slavné paměti.

Tato typicky valašská obec leží na západním svahu horského hřebene, na rozhraní zlínského a vsackého okresu. Katastr obce měří 1162 ha, téměř tolik, co Zlín, ale vyplňují jej převážně horské lesy a příkré stráně kamenitých polí, luk a pastvin. Lesů je v obci celkem 324 ha. V obecním majetku je 69 ha lesa a 10 ha rolí a pastvin. Obec má 1062 obyvatel a 182 domovních čísel. V roce 1920 měla Všemina 809 obyvatel. Starostou je obchodník p. Bohuslav Kučera, vedoucím N. S. je p. Stanislav Gargulák, spolupracovník závodů Baťa. Obecní zastupitelstvo je 15 – členné. Obec je spořádaná, má pouze 5. 000 K dluhů, v r. 1937 zavedla telefon a v r. 1938 elektrisaci. V obci je pětiletá škola, ale vyučovat se může pouze ve třech třídách, v nichž se střídá asi 190 dětí. Školní budova potřebuje nutně adaptaci. Správcem školy je řídící Fr. Šulc. Školu navštěvují rovněž děti z Dešné.

Obecní knihovna čítá 280 svazků. O bezpečnost pečuje hasičský sbor, který má 15 mužských a 10 ženských členů. Jeho starostou je p. František Tomšů a velitelem Stanislav Gargulák.

Budovy Všeminy jsou roztaženy do délky pěti kilometrů. Její obyvatelé se věnují z převážné části zemědělství. Na 200 osob chodí za prací do okolí. Přes 50 z nich pracuje v Baťových závodech.

Obecní přírážky činí pro rok 1940 290 procent. Živnostenský ruch je čilý, neboť v obci je 30 živností. Nájemcem obecního revíru je rolník p. Jan Kučera.

Obce s tolika pastvinami jako Všemina, musejí dbáti o chov dobytka. Ve Všemíně je zaveden chov bernsko – hanavského druhu.

V roce 1939 utrpěla obec hodně krupobitím a povodněmi, kterými byl postižen zlínský kraj. Kromě rozbitých střech budov, činily škody 400.000 K.

Také ve Všemíně je čilý stavební ruch. Dřevěné domky pomalu mizí a nahrazují je nové, modernější. Rozsáhlá obecní agenda vyžaduje si stavby obecního domu. Obec hodlá přikročit na jaře buď ke stavbě obecního domu, nebo k velmi potřebné nadstavbě a vnitřní úpravě školy. Kromě toho je třeba regulace Všeminky, kterou by se získalo hodně stavebních pozemků. Pečuje se rovněž o ovocnářství. Nyní je tam na 16. 000 stromů a vysazují se další.

Ozdobou obce je kostel sv. Jana Nepomuckého, pocházející z roku 1785. Byl postaven na podnět všeminského patrona hraběte Seilerna. Dříve to byla lokální kaplanka, nyní je to kuracie, kterou spravuje dr. Richard Hovadík. Ke kuracii patří také obec Dešná. Na kuracii jsou matriky a pamětní knihy od r. 1785.

Ve Všemíně je raiffeisenka, jejímž starostou je p. František Tomšů. Ze spolků je tam Katolická omladina a Spolek katolických žen, obojí jako odbočky brněnského ústředí.

Na Všemínu, jako na rodnou obec vzpomíná a pracuje pro ni několik významných rodáků. Jsou to profesor umělecké školy Alois Martinů z Olomouce, vládní rada dr. František Kovařík ze Zemského úřadu v Brně a akademický malíř Fr. Kučera, který pracuje na zajímavých dějinách obce. Ze Všeminy pocházel také zasloužilý kněz msgr. František Štěpán, který založil v Liptále sirotčinec. Všeminské hospodářství těží hlavně z chovu dobytka a z ovocnářství, jež má v kraji dobré podmínky a může mít ještě lepší budoucnost.

VŠEMINA - OBEC POD KLENBOU KVĚTŮ

DŘÍVE A NYNÍ

Pondělní Zlín č. 10 - str. 5 – 10. března 1941

V téj všeminskéj javořině
leží šohaj, pobytý je.
On tam leží až omdlévá,
Hlavěnka ho pobolívá.

(Stará písnička ze Všeminy.)

V otevřeném údolí, po obou stranách potoka Všeminky, který vyvěrá na Hájku a Hluchěj dvěma, v osadě se spojujícími prameny, je rozložena obec Všemina, pojmenovaná tak v dobách velmi starých, kdy ještě procházela krajem silnice a kdy ještě – podle domněnek – zde byl čilý obchodní ruch s trhy, na nichž se směňovalo všechno – tudíž „všeměna“ – Všemina.

Potok Všeminka zavlažuje úpatí všelijak zprohýbaných strání, zvedajících se příkřeji nebo mírněji k temenům kopců Hrádku, Solnice, Hradištka, Žihlice, Táborce, u Matyášovy studánky a Hranice. Ten poslední má novější pojmenování, poněvadž je hranicí okresů uherskohradištského.

První písemnou zmínku o Všemině nacházíme na zakládací listině kláštera Smilheimu ve Vizovicích z r. 1261. Vznik osady samé je však starší a lze jej položit do začátku XI. století, kdy byl zlínský kraj po druhé osídlen. Jako příslušenství kláštera, pak zboží Šárovců z Hrádku, Šternberků na Lukově a jejich nástupců procházela Všemina dějinami, jsouc nadkryta modrou, temen jejich kopců se dotýkající oblohou, a pak ještě každá usedlost zvlášť klenbou z květů ovocného stromoví a zelení jeho korun.

Krajíc chleba, vydobytý z horské, kamenité půdy, byl zvětšován úrodou ovoce, které ve stavu syrovém, sušeném nebo zpracovaném na povidla a později také na slivovici, bylo značným zdrojem příjmů. Sušené hrušky, a to planuše a dule, vozili do Čech, kde je kupovaly továrny na cikorku.

Ale ani to nestačilo. Z 1 150 hektarů katastru obce Všeminy je 418 hektarů orné půdy, zbytek les a pastviny. Jakmile se ukázalo jaro, spěchaly houfy zedníků a tesařů, pak fůry, naložené opálkami do světa, aby přivydělali, co nestačila půda. Výroba opálek byla a je ještě domáckým průmyslem. Kromě toho vycházeli ze Všeminy příležitostní obchodníci, kteří nabízeli obyvatelstvu v Čechách, na Moravě i v Uhrách různé potřebné předměty, podobně jako jsme zvyklí vídati u „Bosňáků“.

Vraceli se domů obtíženi plnými měšci s „rynštáky“. Vcházeli do své rodné obce se zpěvem a rozjaření. Přinesli „vítaného“ a na přivítanou neskrbili grošem. Značné výdělký vzbuzovaly sebevědomí, hrdost, a touhu po vzdělání. V popředí tohoto zápolení stál kněz i učitel, kteří společně usměrňovali a vedli obyvatelstvo i přesto, že valašská povaha je drsná, tvrdá a těžko ohebná.

Byl to zejména nadučitel Josef Kunert, který zanechal ve Všemíně světlou památku, neboť za něho a z jeho podnětu odcházela mládež na střední, pak vysoké školy a studovala úspěšně, přestože musela mnohdy utahovat opasek, učit se odříkání a přivydělávat si. To je také příčina, proč tolik rodáků ze Všeminy zaujímá různá význačná místa v různých oborech. Jen namátkou jmenujeme P. Štěpána, monsignora a revisora kostelních účtů, který za svého lidumilného působení v Liptálu založil tamější sirotčinec. Dále je páter Kašpárek, děkan v diecézi českobudějovické, páter dr. Antonín Čala, převor dominikánského kláštera v Olomouci, dva bratři – vikář a farář Dolanští se čtyřmi sestrami učitelkami, kněží Tomšů a Janů, okresní soudce Kovařík, učitelka Tomášová, Svatopluk Kunert význačný úředník drah a jiní.

Kostel sv. Jana Nepomuckého byl postaven roku 1784, škola je ze stejné doby a ještě starší. Po domech jsou staré knihy, hlavně Písmo svaté ještě ze XVII. století. Zvláštností je stará vrba, která ač proděravělá a její kmen je pouhou skořápkou, přece každý rok vyraší a vyhání nové pruty. Nejstarší lidé ji pamatují takovou, jaká je a stejně tak vykládali o ní otcové i dědové. Ba dokonce, když její jádro zpráchnivělo, schovali do ní půlcentové kamenné závaží, které zarostlo a objevilo se teprve před nedávnem, když zub času odkryl téměř celý její vnitřek.

Staré časy i se svými kouzly, pověstmi i strašidly, která ještě mnozí lidé pamatují a rádi na ně vzpomínají dnes ovšem se shovívavým úsměvem, patří nenávratnu. Za zmínku stojí pověst o pasekáři, který byl přepaden a nechtěl prozradit, kde má ukryté peníze ani pod hrozbou vrtání kolena. Promluvil teprve, když se již nebozavrtával hluboko do kolena.

Obyvatelstvo Všeminy mívalo ve všech dobách kladný poměr k cizincům a pocestným, procházející osadou. V dřívějších dobách, kdy se v letních měsících schovávalo v krytých studních – dodnes zvaných mléčnicemi – nechávaly se studny neuzamčeny, aby pocestní za vděk zanechávali na okraji studní peníze za mléko, které vypili. Ale ani dnes není obyvatelstvo jiné: „Co mají, s lásků dají.“

K místním nejstarším rodům patří Kučerovi, Tomšovi, Čalovi, Chovancovi, Matúšovi, Bělíčkoví a Poláškoví. Těchto jmen je také v osadě nejvíce. Za světové války položilo 22 všeminských občanů – vojáků životy.

V posledních dvaceti letech se život ve Všemíně měnil a přizpůsoboval výdělkům, jež téměř celá třetina obyvatelstva nachází v průmyslovém Zlíně. Zlepšilo se polní hospodářství, byl zveleben chov hovězího dobytka, rozšířen o chov drobného zvířectva, zmodernizováno včelařství, upraveny cesty, stavení a bydlení vůbec, při čemž staré, typické dřevěné chalupy mizí víc a více a na jejich místa přicházejí rodinné vilky, pohodlně rodinné domky a úpravnější hospodářství.

A zase stejně, jako ve starých dobách, panuje soulad se školou i farou. Přičiňují se o to společně farář, páter Richard Hovadík, řídící učitel František Šulc a čtyři místní učitelky. To je také příčina klidu v obci a dobrého soužití mezi obyvatelstvem, které celkově vzato nepotřebuje soudu a jen v malé míře úřadů. Pošta je ve Slušovicích, telefon je v místě, stanice dráhy je Lípa – Slušovice, ale jinak většinu dopravy obstarávají autobusy a motorová vozidla.

Nejstarší místní občankou je stařenka Anna Kučerová. V srpnu tohoto roku se dožije sta let. Je stále čilá a zdravá. Pochází z tvrdého valašského rodu, ve kterém se všichni dožívají vysokého věku.

Byla vybudována nová silnice, která odstranila staré, příkré a náhlé stoupání a stala se pohodlnou a dobře sjízdnou. Však také občané, když ji ukazují, neopomenou připomenout: „Za to děkujeme panu vládnímu radovi dr. Janušíkovi ze Zlína, který se nejvíc postaral o provedení projektu a odstranění staré křivdy.“

Obyvatelstvo Všeminy nepovažovalo a ani nepovažuje slovo za pantok, jak o tom svědčí smlouva syna s otcem, který odcházel „na výminek“ a předával synovi mlýn, ponechávaje si vodní pilu. V odstupní smlouvě se zavazoval syn, který přebíral mlýn, že otci kdykoliv a podle potřeby „namele“. Naproti tomu se otec uvoloval, že synovi oplátkou, zase kdykoliv a podle potřeby „nařeže“.

Jméno Jiří je ve Všemíně i přesto, že je jich tam mnoho, neobvyklé. Přinesli kmotři do kostela ke křtu chlapce a kněz se tázal, jak ho pokřtít: „No, Jura přecej! „Tedy Jiří“, opakoval kněz, ale kmotr se hned ohradil: „Co za Jiří, dyž je ze Všeminy?“ Jazyky pomlouvačné ovšem říkají, že kmotr řekl: „Jakýžpak Jiří, dyž bude pásat volky – Jura je to ané Jiřík!“

A tak v přátelském rozhovoru se starostou obce B. Kučerou, členy zastupitelstva a občanů procházíme obcí, dotazující se na všechny podrobnosti a zajímavosti. Ochotně se vysvětluje a vykládá, co všechno obec udělala, co se změnilo a co se změní v tomto roce a v příštích, aby se lépe žilo, aby obec byla pěknější a aby stará pospolitost byla zachována a zvýšena vzájemnou službou: všichni za jednoho, jeden za všechny.

E. M.

STARÉ CESTY, HRÁDKY A TVRZE V OKOLÍ SLUŠOVIC

J. Drápal, A. Kapusta, vlastivědný kroužek - Zpravodaj – Slušovice, září 1984

V raném středověku byly Slušovice poměrně značným komunikačním uzlem. Byly zde cesty hlavní – hradské a cesty spojovací mezi obcemi. Cesta z Lukova, sídla majitelů panství, k němuž patřily i Slušovice s okolními obcemi, která vedla do Slušovic se zde rozvětvovala; Do Všeminy ke Vsetínu a na západ k Velehradu. Nad Všeminou, na kopci Hranica – dříve se jmenoval Tábor – odbočovala cesta okolo Hájků směrem jihozápadním, k Těchlovám a Vizovicím. Od Hájků vedla přes táhlý kopec, Tábovec, kde se spojovaly cesty k Hradiškám a k Hrádku nad Dešnou. Z Táborce vedla cesta také k západu přes Solnici a Žihlici dále až k Neubuzi a Slušovicím. Za Žihlicí šla cesta okolo pláně svažující se od Hrádku, v jehož blízkosti jsou dodnes znatelné obranné valy – Šance. Všemina byla tedy po Slušovicích druhou křižovatkou cest, které vedly doslovně od hradu k hradu. Hlavní hradská cesta vedená většinou po hřebenech kopců vedla z Polska do Maďarska. Byla střežena po celé trase mimo hradů i menšími hrádky a tvrzemi, hradištky a hláskami. Už jen malé úseky této cesty jsou u nás zachovány v původním stavu. Ve Slušovicích je to například cesta od Sýkorných k rakovskému kříži. Tolik o cestách.

Ve Všemíně nad kostelem je vyvýšenina, ze tří stran srázná, také zvaná Hradištko a pod ní tzv. Mostky. Tato Hradištko byla opevněná celodřevěná tvrz. Ve středověku shořela a zanikla tak beze stopy.

Ve Všemíně je také velmi zajímavý kopec zvaný Čapáků vršek. Je sedlového tvaru a bylo zjištěno jeho osídlení již v době bronzové, tj. zhruba před 3500 lety. Asi 1000 let po tomto prvním osídlení přišli na Čapáků vršek Kelty a byli zde usídleni asi 500 let, do roku 180 našeho letopočtu. Toto oppidum bylo pravděpodobně správním střediskem i pro ostatní menší katovské osady v okolí. Jeho důležitost potvrzuje i okolnost, že zde byla také mincovna, kde se razily pověstné zlaté keltské miskovité mince, zvané duhovky. V okolí Všeminy a Hrádku nad Dešnou jich byla nalezena spousta. Asi 15 těchto duhovek je uloženo v muzeu v Olomouci. Celá tato lokalita by zasluhovala důkladný archeologický průzkum. Asi uprostřed horního konce Všeminy po levé straně potůčku se nacházejí zbytky tavících pecí na bronz z keltského období. Zbytky, asi takových 26 pecí na bronz byly zjištěny také na stráni pod Janůvkami u Slušovic.

Nad Dešnou je již hustým porostem zarostlá zřícenina středověkého kamenného hradu zvaného Hrádek. V husitských válkách kolem roku 1420 – 1425 byl úplně rozbořen. Dá se ale předpokládat, že část sklepních místností zůstala zachována. Ještě před 25 lety bylo možno rozeznat místo kamenné zasypané hradní studně. Typický profil sedlového tvaru a četné nálezy keltských mincí potvrzuje osídlení Kelty.

Dále nad Slušovicemi, mezi rakovským křížem a „propadlou hospodou“ kousek od hradské cesty byl také menší kamenný hrad pobořený za třicetileté války, snad i dříve. Pod hlavní věží hradu se předpokládá neporušená sklepní místnost s jistě zajímavým obsahem. Tento hrad měl mít dvojité hradby se čtyřmi rohovými strážnými věžemi. Na nádvoří stála mohutná, vysoká obytná věž, pod ní zmíněné sklepy. Snad se nám podaří uskutečnit podrobný archeologický průzkum tohoto místa.

Dále k Zádveřicím, asi v polovině cesty od rakovského kříže, je polní trať zvaná Hradíšťka. Také zde byla ve středověku nějaká strážní tvrz, pravděpodobně dřevěná, protože beze zbytku zmizela. Jen název trati se dochoval. Stála však také vedle hradské cesty vedoucí dále přes Zádveřice k hradu Světlou a Brumov.

A tak názvy Tábor, Táborec, Hrádek, Hradíšťka, Strážiska jsou dnes již jedinými ozvěnami z minulých věků. A snad ještě archeologický průzkum nám dovolí trochu více nahlédnout do života našich předků.

Hrad Lukov

Hrad Lukov byl založen jako zeměpanský hrad a stál již v 2. polovině 13. století za posledních Přemyslovců. První písemná zmínka je z r. 1332, kdy zde byla datována listina Markétou, vdovou po Zdeslavovi ze Šternberka. O dva roky později se Lukov objevuje mezi nejvýznamnějšími hrady vykoupnými markrabětem Karlem (pozdějším králem a císařem Karlem IV.) ze zástavní držby Šternberků. V r. 1362 již byli Šternberkové jeho vlastními držiteli. V jejich držení byl Lukov až do r. 1497, kdy zemřel poslední přímý mužský potomek rodu Albrecht, jeho dcera Ludmila pak prodala panství pánům z Kunštátu. Od svého vzniku patřil hrad z vojenského hlediska svou polohou a rozlohou k nejvýznamnějším na Moravě a po zkušenostech z válečných událostí v 15. století byl přeměněn v mohutnou pevnost. V té době proběhla rozsáhlá přestavba původního hradu, především opevnění.

V 16. století se na Lukově vystřídalo několik rodů. Po Vilémovi, Smilovi a Janovi z Kunštátu přešel do držení moravského vladického rodu Nekešů z Landeka. Po smrti Lukrecie (1614), poslední přímé dědičky rodu, prodal její manžel Albrecht z Valdštejna lukovské panství. Panství potom bylo v držení Minkvicburků a zůstalo až do r. 1710, kdy je prodali hraběti Josefu Janu Rotalovi, jenž je však brzy (v r. 1724) prodal hraběti Janu Bedřichu Seilernovi. Seilernové drželi majetek až do r. 1945, avšak na Lukově se nezdržovali. Hrad ještě nějaký čas sloužil vrchnostenské správě, ale i ta byla postupně přemístěna. V r. 1765 byla do vsi přenesena lesní správa, v r. 1773 další úřady a v letech 1786 - 1793 byl hrad definitivně opuštěn.

Zřícenina středověkého hradu byla postupně rekonstruována zásluhou Hnutí Brontosaurus a Spolku přátel Lukova. (od r. 2004 naše obec přispívá každoročně Spolku částkou 1000 Kč) V r. 2004 byly zavedeny řízené prohlídky. Prostřednictvím naučné stezky, která se nachází v areálu hradu, se návštěvníkům dostává možnost informací o jeho historii a rekonstrukci. V patře vstupní věže je zřízena expozice věnovaná valašským povstáním v době třicetileté války (naš region těžce zasažen - odzbrojení, opuštění vsí, mučení). V jarních a letních měsících se na hradě konají noční prohlídky a další kulturní akce. Tradiční akcí v srpnu je Den prezentace hradu Lukov s bohatým programem.

O středověkou zříceninu hradu Lukov pečuje obec a Spolek přátel hradu Lukova. Nálezem letošního roku 2008 bylo tři metry široké zdivo z původní stavby a zbytky podlahy ve sklepních prostorách, která pocházela ze 17. a 18. století. Byla obnovena studna pod hradem pocházející z poloviny 17. století, kdy v okolí pobývala švédská vojska. V dalších letech by se mělo podařit do hradu přivést elektřinu, k hospodářské budově postavit přístavbu tvořenou ze sociálního zázemí a učebny pro vzdělávací programy žáků základních škol. Rozšíří se stávající expozice v kryté prostory v západním paláci Lukova. Vznikne zde lapidárium, stálá výstava drobných archeologických nálezů a především panorama dobývání hradu uherskými vojsky Matyáše Korvína z období kolem r. 1469. (Kompletní elektrifikace hradu byla provedena 30. 6. 2009)

Vlastivěda Moravská, Zlínsko 1995
Královský hrad Lukov se dočká
elektriny (Právo, říjen 2008 - článek
Aleš Fuksa)

HRADSKO PÚCHOVSKÉ KULTURY U VŠEMINY

Miloš Čiřmář – Jiří Kohoutek – Jana Langová

Lokalita „Hrádek“ u Všeminy je známa především ve spojitosti s nálezy zlatých keltských mincí již od konce minulého století, teprve v posledních letech se však podařilo získat informace, které umožňují ji bezpečně datovat.

Popis lokality

Lokalita se nachází na zalesněném kopci, jehož nejvyšší místo leží ve výši 440 metrů nad mořem. Na jeho severním úpatí probíhá poměrně široké údolí, jímž protéká potok Všeminka. Výškové převýšení zde činí asi 100 metrů. Západněji se terén sklání povlnněji, na jižní straně jsou svahy opět příkré; pouze na východě se rozkládá ve výši asi 420 metrů n. m. poměrně plochá náhorní plošina a hradisko je odtud dobře přístupné. Jižně i západně je lokalita obtékána bezejmenným potokem protékajícím obcí Dešná a vlévajícím se do Všeminky.

Nálezy železných předmětů

Dne 11. 8. 1987 provedli pracovníci Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Jiří Kohoutek a Jana Langová, na lokalitě povrchový průzkum spojený s mikrosondážemi. Průzkumu se zúčastnil i J. Šťastný z Lukova, který zde pomocí detektoru kovů již dříve získal čtyři železné předměty, které na jaře 1987 přinesl do muzea. V průběhu povrchového průzkumu v areálu lokality se podařilo zjistit a odkrýt depot (nález) pěti železných předmětů, který byl uložen v hloubce 20 – 28 cm pod současným povrchem, v hnědožluté jílovité půdě. Dlouhá kosa (1) ležela trnem vzhůru, na její vnitřní straně, poblíž ohbí ostří byly těsně u sebe uloženy dvě objímky (3, 4). Podél hřbetu kosa ležela úzká radlice (2), hrotem směřující k rukojeti kosa, asi 7 cm od konce radlice byla nalezena drobná skoba (5). Další nálezy železných předmětů (10 – 17) pocházejí z povrchového sběru za pomoci detektoru, provedeného 16. 10. 1987. Většina z nich byla nalezena přímo na „Hrádku“, dva (16, 17) předměty však již na jihovýchodním svahu mimo opevněný prostor. Železné předměty nalezené na Hrádku u Všeminy, můžeme zařadit mezi zemědělské, dřevoobráběcí a železářské nástroje.

Popis nálezů

1. Dlouhá kosa s mírně ohnutým hřbetem a výrazněji ohnutým hrotem, jehož špice je odlomena. Ostří je na vnitřní straně odsazeno od rukojeti, která je ukončena kolmým postranním trnem. Délka 500 mm. Obr. 1.
2. Úzká radlice s otevřenou dlouhou tulejí a masivním ostřím, jehož okraje jsou ve vzdálenosti 3.5 – 4.5 mm od hrotu vytaženy do 2 hrůtků. Délka 232 mm. Obr. 2
3. Objímka s rovnou základnou a vyklenutými boky. Délka 47 mm. Obr. 6
4. Objímka s rovnou základnou a vyklenutými boky. Délka 47 mm. Obr. 7
5. Drobná skoba s rozšířeným, mírně prohnutým hřbetem a pravoúhle ohnutými, příčně roztepanými konci. Délka 30 mm. Obr. 10
6. Výhňová lopatka s dlouhou, částečně tordovanou rukojetí, ukončenou očkem, v němž je zavěšen kroužek. List lopatky je protáhlý, se zúženým a zaobleným koncem, tělo rukojeti tordované v délce 105 mm, má čtvercový průřez, koule rukojeti je rozšířená a má obdélníkový průřez. Délka 725 mm. Obr. 11
7. Sekera s otevřenou tulejí oválného průřezu a s rozšířeným ostřím. Tulej je poměrně dlouhá, směrem k ústí se mírně rozšiřuje; ostří je poškozeno. Délka 108 mm. Obr. 9

8. Štíhlé dláto s otevřenou tulejí kruhového průřezu a s úzkým, na konci nepatrně rozšířeným ostřím. Tělo má uprostřed čtvercový, níže obdélníkový průřez. Délka 125 mm. Obr. 4
9. Kladivo se čtvercovým týlem, deformovanou pracovní plochou a s asymetricky umístěným otvorem, lze jednoznačně označit jako perlik, který sloužil ke kovářskému zpracování železa. Délka 108 mm. Obr. 8
10. Ploché dláto obdélníkového průřezu. Délka 125 mm. Obr. 3
11. Průbojník se spodní polovinou kruhového průřezu a s tupě ukončeným hrotem; horní polovina má čtvercový až obdélníkový průřez a postupně se zužuje směrem k vrcholu. Délka 85 mm. Obr. 5

Významné objevy na Hrádku u Všeminy v roce 1987 vedly k tomu, že hned následujícího roku 1988 ve dnech 31. 5. – 2. 6. zde Archeologický ústav ČSAV v Brně provedl zjišťovací archeologický výzkum s cílem získat další datovací materiál a především ověřit případné lokality. Byly položeny tři sondy.

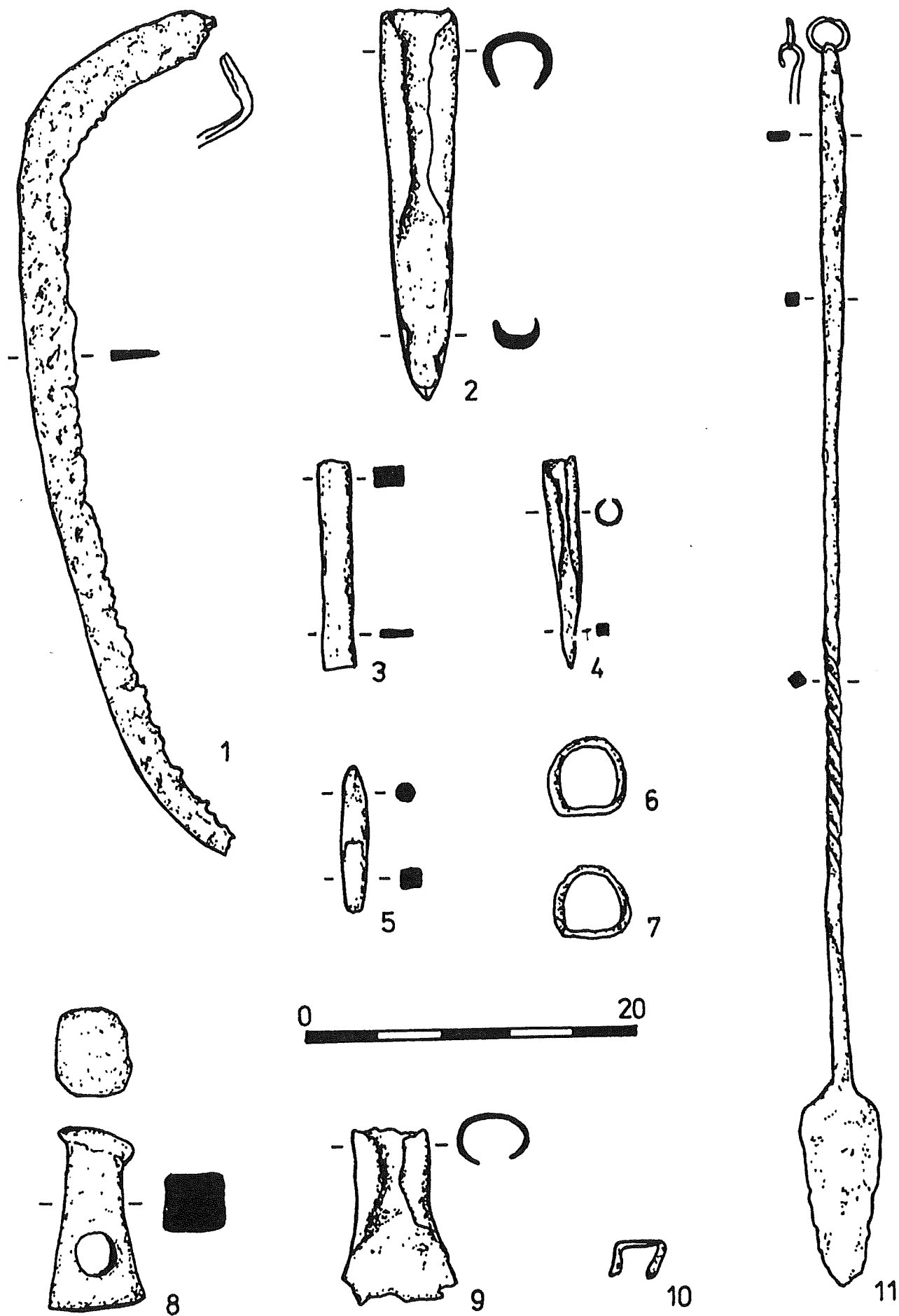
Sonda III, umístěná ve vnitřním areálu lokality, zachytila pouze kulturní vrstvu obsahující zlomky keramiky. V další sondě (sonda I) položené na jihovýchodním obvodu vrcholové ploštiny, byly objeveny stopy umělé úpravy skalnatého podloží, které bylo ztesáno do vodorovného stupně o šířce asi 3 m a do něhož bylo zapuštěno několik kůlových jam. Sonda na severovýchodním obvodu hradiska (sonda II) zachytila zbytky opevnění v podobě téměř 4 m široké propálené vrstvy o mocnosti až 40 cm, kryté kamenným rozkladem a zasahující těsně pod současný povrch terénu. Na vnějším obvodu této propálené vrstvy byly zjištěny dvě kůlové jámy o průměru 35 – 40 cm, vzdálené od sebe 120 cm. Kulturní vrstva v této sondě byla nálezově nejbohatší.

Ve třech sondách bylo celkem získáno 87 keramických zlomků. Více než polovina byla vytvořena z hrubého, asi třetina z tuhového a jen malá část z jemného materiálu. Okraje tuhové keramiky s vysokým obsahem tuhy náleží k běžným tvarům keltského prostředí na Moravě a tvoří také jednu ze složek keramické náplně púchovské kultury na moravském území. Okraje z jemné keramiky pocházejí nepochybně z vázovitých či lahovitých tvarů obvyklých v keltském prostředí, pouze zaškrbený okraj by mohl být snad z vázy s ostrým lomem na výduti, typického tvaru púchovské kultury. Přináležitost k púchovské kultuře lze spatřovat především v hrubé keramice. Jde o okraje soudkovitých či esovitě profilovaných tvarů, mísy se zataženým okrajem a o okraje zásobnic.

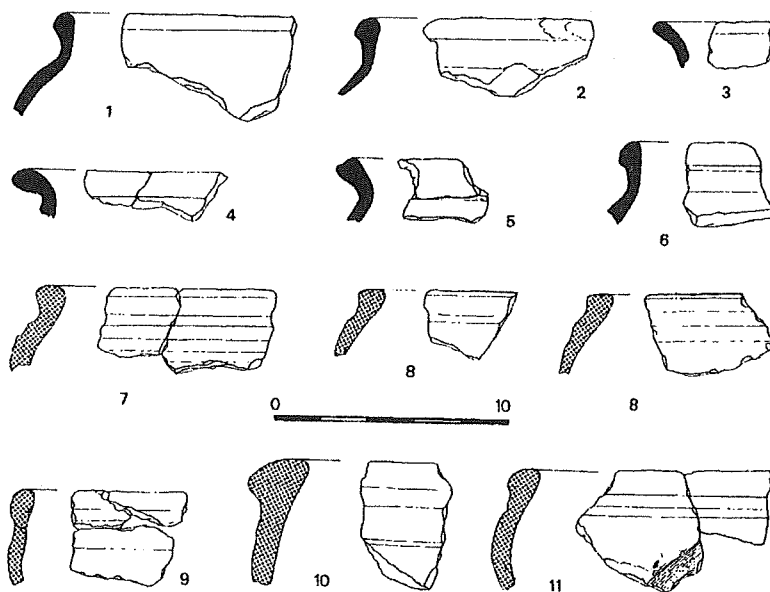
Keramický střep ze svisle rýhované nádoby s kolkovanou výzdobou ve tvaru obráceného C pod ovaleným okrajem našel v těchto místech v r. 1947 učitel Vítězslav Přikryl.

Z povrchových sběrů pocházejí také kamenné nástroje, nalezené na polích v mělkém sedle mezi kopci Hrádkem a Čupem v roce 1947, panem učitelem Vítězslavem Přikrylem. Kamenný sekeromlat se zaobleným týlem (délka 133 mm) patří eneolitickému osídlení. Je tedy zatím nejstarším doloženým nálezem z tohoto území. Další kamenný nástroj protáhlého tvaru a oválného průřezu, s ohlazenými stěnami (pravděpodobně drtidlo), nelze bez dalšího doprovodného materiálu přesněji časově zařadit.

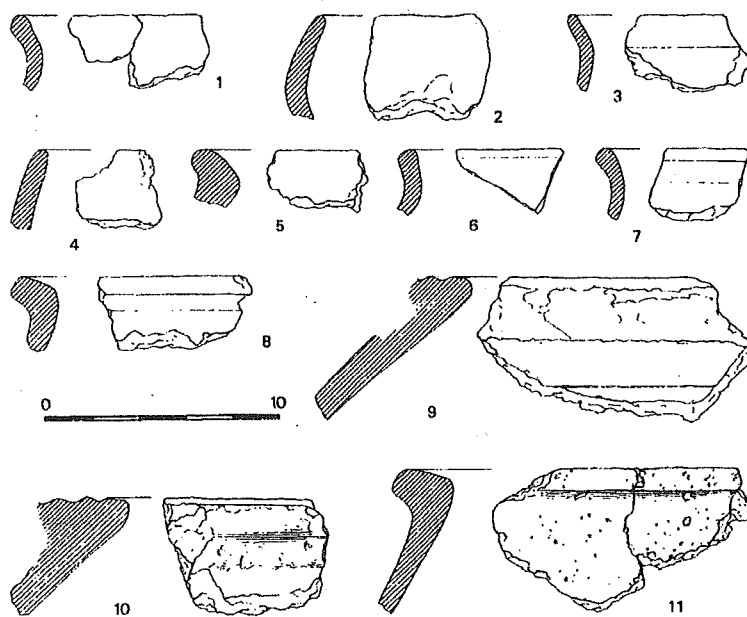
Nejdůležitějším výsledkem archeologických výzkumů na Hrádku u Všeminy v letech 1987 a 1988 je kromě poznání hmotné náplně púchovské kultury na území východní Moravy v pozdní době laténské také zachycení dokladů jednoduchého opevnění areálu hradiska, které podle archeologického svědectví zaniklo požárem.

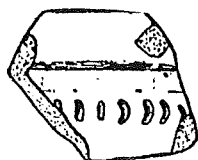
Nálezy železných předmětů z Hrádku u Všeminy: 1 - kosa, 2 - radlice, 3 - dláto, 4 - dláto s tulejí, 5 - průbojník, 6, 7 - objímky, 8 - kladivo, 9 - sekera s tulejí, 10 - skoba, 11 - výhňová lopatka

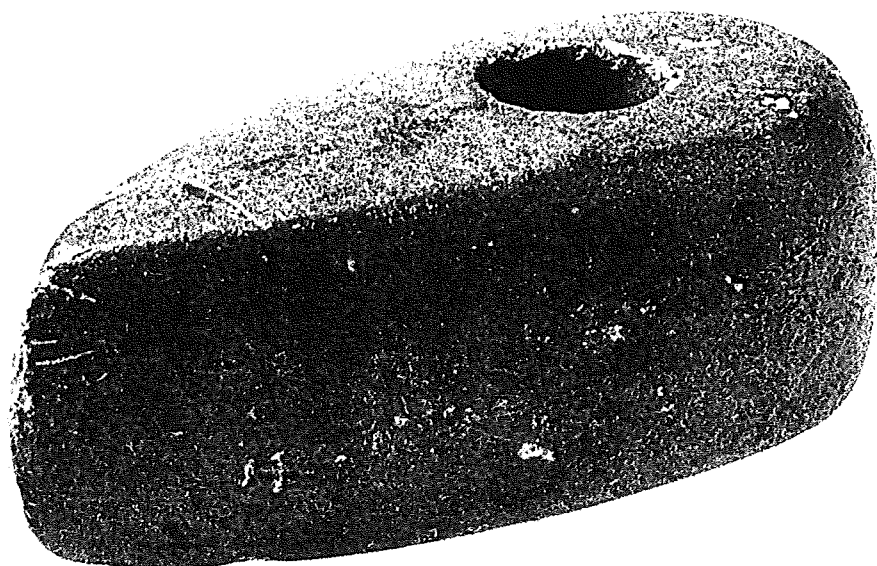
Všemina, okr. Zlín. Keramika z jemného a tuhového materiálu.

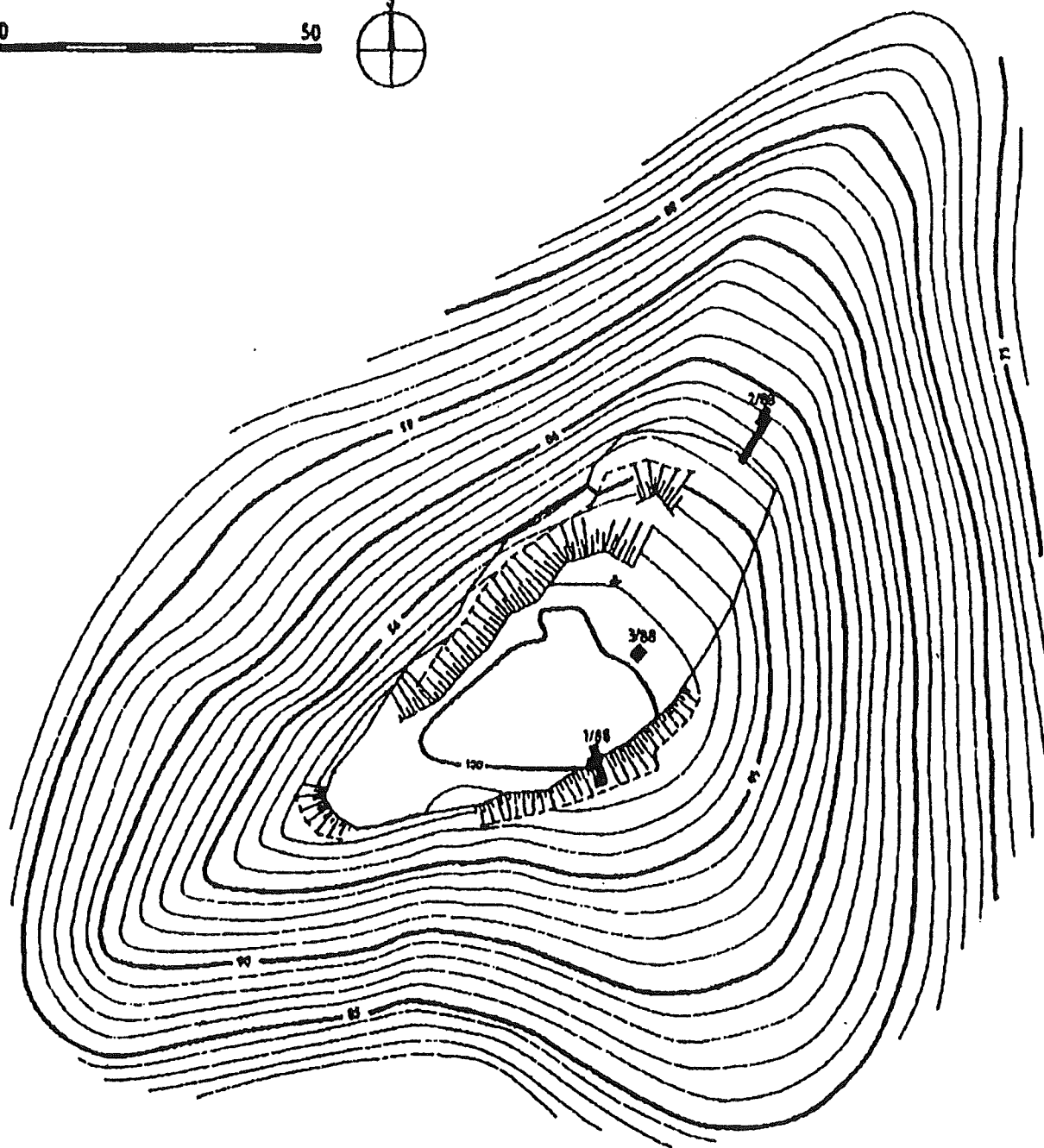
Všemina, okr. Zlín. Keramika z hrubého materiálu.

Keramický střep ze svisle rýhované nádoby s kolkovanou výzdobou ve tvaru obráceného C. Nález pana učitele Vítězslava Přikryla v roce 1947.

*Kamenný sekeromlat, nalezený na poli mezi Hrádkem a Ču-
pem v r. 1947 nález pana učitele Vítězslava Přikryla - Všemina fotoarchiv MjvM*

Hrádek u Všeminy - vrstevnicový plán hradiska púchovské kultury s vyznačením polohy

Časopis muzejního spolku olomúckého – ročník I. – 1884, str. 125 – 126.

(Přepsáno bez jakýchkoliv jazykových úprav dle dnešního pravopisu)

Ze VŠEMINY. Nemůže nám býti divno, pakli v žirných krajích naší vlasti pohřbeno jest tolik památek dávných dob, anto roviny blíž řek dávno a dávno v pravěku již byly zalidněny a později pak nadbytek obyvatelstva tlačěn byl do krajů hornatých, ani to není nápadno valně, že zde onde našli lidé nádoby s mincemi ze středověku, vždyť ještě r. 1866 zakopávali lidé před slídivými zrakem nepřátel i duchny. Divnější věcí jest, že se u Všeminy okresu vyzovického nalézají zlaté knoflíčky na svahu jednoho kopce, jemuž lid říká „Hrádek“, ač po hrádku ni té nejmenší stopy, ani té nejmenší zmínky v letopisech není. Knoflíčků těch již asi 12 kusů nalezeno a za ně od židů strženo po 9 – 10 zl. I v loni byl jeden takový knoflíček nalezen. První pohled na něj a zračí se jako peníz primitivní, ukazující na straně p r o h l o u b e n é znak posud nerozluštěný, po kraji s čárkou klikatou, snad na ozdobu, po straně druhé oblé patrné, že peníz ulitím utvořen a pak znak onen na něm vyražen.

Peníz patří dle prof. Havelky k druhu oněch mincí, jež se zvláště u Podmokem našly a tudíž „podmokelskými“ slovou a též pod jménem m i s e k d u h o v ý c h známy jsou. Kterak se nabraly u Všeminy zlaté penízky ty, které dost zhusta se nalézají v někdejších krajích Slovanů lužických a polských? A z kterého asi pocházejí věku? Neminu se daleko s pravdou, díím – li že „hrádek“ onen všeminský byl našim předkům dávným hradištěm, aby si vyměňovali své zboží za tuzemské. Domněnka ta objasňuje též název „Všeminy“ (všeměna) v ten smysl, že se tu zprostředkovávaly všeho zboží měna, jak trefně připomenul již vel. p. P. Žáček. Že tu byla i hlavní cesta, spojující kraj tento s cizinou, nasvědčující ona dvě vyvýšené stráně u samého hrádku „na stráži“ a „strážná“ od lidu nazývané mezi nimiž říčka teče, tak že tu ona hlavní cesta s obou stran náležitě chráněna byla. Jak čilý život rozvíjel se asi zde za dob dávných! Z kterého penízky ony zlaté asi pocházejí věku a kterému národu je přičísti, když domněnka jako Markomané a Kvádi byli měli své vlastní mince od dějepisců nejvíce se zamítá? Mojmírovcům je připisovati bylo zajisté s přenáhlením, píše Dudík (Dějiny Moravy I. str. 275): Prof. Wocel pak dovozuje obšírně, z pozorování těchto misek s jinými keltickými mincemi, že duhové misečky pocházejí od dřevních Keltů (??) a klade Je do IV. Nebo do V. století př. Kr. Novější však dějepiscové nedají Keltům ani nohou vstoupiti do naší země. A to právem nebo že by Keltové byli na Moravě bývali, ani j e d i n ý m s l o v e m z pramenů starých se nedá dokázati a jest tudíž smyšlenka, docela svévolná. Redakce.

Ne menších nesnází působí nález u nás učiněný. Na jižním svahu tohoto kopce hrádku viděti kameny, pískovce sem tam pohozené, které mají na straně jedné rovnou plochu uhlazenou, jakoby hrnčířským způsobem byly polívány. Jsou barvy zelenkavé nebo hnědé a jiných. Zkušený mineralog by snad rozhodl, zdali rovné plochy ty byly utvořeny přičiněním lidským čili přírodou. Vůbec oprávněnou jest naděje, že působením muzejního spolku olm. záhada u nás se vyjasní, pročez nelze dost za to se přimlouvati, aby všechny podobné zůstatky dávnověkosti naší byly pečlivě sbírány a zachovány.

P. J. Kobliha kurát.

NÁLEZ MINCÍ VŠEMINA

Fotografie v Národním muzeu v Praze, v muzeu v Olomouci a popis mincí zajistil pan Vítězslav Přikryl, ředitel školy v. v.

Keltové na svých válečných taženích Evropou k jihovýchodu, poznali řecké mince, tzv. STATÉRY krále Filipa Makedonského (382 – 336 př. n. l.), které byly tehdy v oběhu po celém antickém světě. Zalíbila se jim jejich praktičnost a užitečnost.

V našich zemích byly raženy keltskými kmeny v období 160 let př. n. l. až 10 let n. l. Razili je ponejvíce ze zlata, někdy i ze stříbra, v západní Evropě z potinu (slitina bronzu se značným obsahem cínu).

Jejich ražba nebyla dokonalá, mince nebyly stejně těžké, proto je obchodníci vážili na jemných dvouramenných vážkách. (Nalezly se na Starém Hradišti u Prostějova – keltské město – asi 5 000 obyvatel).

Jeden zlatý STATÉR.....	7, 2 g
Jedna třetinka.....	2, 4 g
Jedna šestinka.....	1, 2 g
Jedna osminka	0, 6 g – 0, 9 g
Jedna čtyřřadvacetina	0, 3 g – 0, 2 g

Možná, že mince byly původně na Hrádku uloženy v nějaké nádobě, zemědělskou činností dostaly se na povrch a byly rozvlečeny po poli. Říká se jim DUHOVKY. Lesknoucí se mince byly nalézány omyty deštěm. Podle pověry prý se nalezly všude tam, kde se duha dotkla země, odtud název. Dnes jsou duhovkami v numismatice označovány téměř všechny keltské mince a jejich části.

Dnes mezi odborníky začíná převládat názor, že peníze nebyly do země ukládány v nejistých dobách, ale s úmyslem, že již nikdy nebudou vyzvednuty – jako oběť bohům.

Zlatá keltská mince – třetinka – nalezena asi v r.1883 u Dešné v trati Zlatnica.
V současné době je uložena v Národním muzeu
v Praze – inventární číslo:27.189.

Popis mince:

Průměr:11,1mm. Váha:2,377g. Ryzost zlata: 95%.

Líc je okrouhlý, hladký hrbol, který se dotýká kraje mince.Od hrbolu ke kraji mince jsou šikmé rýžky.

Rub má uprostřed dvě oválné vypnuliny /asi jako dvě obilná zrna/,
z nichž pravá je větší. Pod vypnuliny jsou šikmé čtyři čárky.Po obvodu mince
klikatka.

Na shora uvedené lokalitě se našlo asi 10 – 15 zlatých mincí.Dochovaly se jen tři:

Jedna v Praze,dvě v muzeu v Olomouci.

Zvětšeno asi 7,7 krát.

Vlevo je líc /avers/, vpravo je rub /revers/.

I. Zlatá třetinka

Průměr: 11,1 mm

Váha: 2,35 g

Ryzost zlata: 96 %

Zvětšeno asi 10 x

Uložena ve Vlastivědném muzeu v Olomouci,

Inv. čís. 27 793

II. Zlatá osminka

Průměr: 9,6 mm

Váha: 0,928 g.

Ryzost zlata: 96 %

Zvětšeno asi 11x

NÁLEZ PAMÁTKY ČESKÉHO PÍSEMNICTVÍ ZE 16. STOLETÍ

Nedávno odevzdal našemu ústavu Vítězslav Přikryl, učitel ze Všeminy, torzo starého českého tisku, který našla v roce 1960 na půdě opuštěného domu po podomní obchodnici Kateřině Loučkové žačka Františka Gajdošíková. Rytinami bohatě zdobená „Postylla Czeská. A nebo Vaykladové na Epistoly a Evangelia ...“ je dílem Jana Stráněnského. Jde o český překlad z německého a latinského originálu, jehož autorem je Lutherův přítel Johann Spangenberg. Je to trojdílné norimberské vydání z roku 1557.

Určení tisku provedl dr. F. Horák, ředitel Základní knihovny ČSAV v Praze.

Nalezený tisk je v dezolátním stavu. Kromě řady jednotlivých listů chybí celý první díl spisu. Listy jsou spojeny zbytky původní vazby nebo dodatečným neodborným sešíváním. Řada listů je od svazku volně oddělena. Jejich okraje jsou značně deformovány, takže chybí i číselné označení některých stran.

V knize jsou rukopisné poznámky, které podstatně zvyšují cenu nálezů. Na předsádkovém dvojlistu je rozsáhlá, inkoustem psaná, zčásti zatím nečitelná sentence o stavu manželském, která je s největší pravděpodobností svatebním věnováním. Lze se tedy i domnívat, že kniha byla svatebním darem. Zápis sám je ukončen ozdobně psaným jménem – Jurtscha Martin – a datem 1839. Úplné rozluštění textu tohoto zápisu poskytne cenné údaje pro sledování osudu knihy. K uvedenému textu jsou připojena odlišnými rukopisy další dvě jména: Johan Bacik a Andras Zatka zadní. Na zbytku úvodního listu třetí části Postily jsou torza poznámek, týkající se hospodářských problémů majitele. /Nákupy, dluhy./ Na některých stránkách jsou podtržením zvýrazněny části textu. Ke konci předmluvy k třetí části díla je inkoustovou tužkou a švabachem poznamenaným rukopisem psaná poznámka: “tištěno a odevzdáno v roku 1534”.

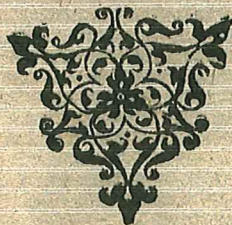
Vzhledem k tomu, že na území ČSSR existuje šest úplných výtisků tohoto vydání a vzhledem k vysokým nákladům, které jsou spojené s restaurací impresa tohoto stavu, bude torzo Spangenbergovy Postily uloženo přímo v historických sbírkách Oblastního muzea jihovýchodní Moravy v Gottwaldově.

Karel Pavlišťík

Na Moravě mají úplný výtisk tyto ústavy: Státní vědecká knihovna v Olomouci – Sign. II 291 717. Universitní knihovna v Brně – sign.: DX a 9.

II
O
Třetí Strana této Postylli / To-
tízto / Wapkladuow na Epistoly
a Euangeliá / Kteréz se při Slaw-
nostech Weyročníých Swátekúw /
Od wěrných Křestianuow
přes cely Rok čtau. / *

Pro Mladež Křestianskau / w způ-
sobu Otázeł Složena a Sepsána / Od Jana
Spangenbergského / Někdy Slawného
Kazatele Cysaršského Města
Norchauzu. / *

mo) vložte
wan Postyla
Gmēnem a ná-
(ponieważ při was osobnie přij-
sti / své powolání wykonat / a genž
ste / abyste aspoň w těchto Knížkách
mohli. Wsemohaúcy / Dobrotiwý / Mi-
rošech / a zachowayz na wielý přiswēm
iteréz gste přigali / Amen. Uebt gest wždy
i / kteráz rošedko poswěcuge / A což se kol-
čot gē nepravost a ošlamání. Myt in-
22 ij

dnú Lodi / kteráž byla Ssimonowa / prosyl ho aby od země odwezl maličko: Al sedě / běl z Lodi Zástupy.

Al když přestal mluwici / řekl k Ssimonowi: Wez na hluboko / a rožestřete Syti swé k lowený. Al odpowý dage Ssimon / řekl mu: Příkazateli / přes celú noc pracugice / nic gsine nepopadli / wssak twým rozkazem rožestru Syt. Al když co bčínili / zahrnuli Ryb množstwí weliké. Trhala se pak Syt gegich. A pokynuli cowa / ssuom kcerýž byli na Druhě Lodi / aby přissli a pomohli jim: A přissli / a naplnili obě Lodi / tak že se potopowaly.

Co když bžrel Ssimon Petr / připadl k Kolenům Gežůssowým / řka: O degdi odemne Pane / neb Cžlowěk hrýssný gsém. Neb ho leknutí bylo obklýčilo / y ržte. Ssecky kcerýž s ním byli / z polapený Džab / rž popadli. Al rž Jakuba y Jana syny Ze-

Euangelium w Dwadeciu Nedeli

Dotekl se Jazyka geho/ a wzhledse k Nebi wzdech/ a
řekl mu: Effeta: to gest/ otewři se. Al y hned otewřijny
gsau bŕŕy geho/ a rozwázan gest swazek Jazyka geho/
a mluwil práwě. N příkazal jim aby žádnému nepra-
wili. Ale čím wíce on jim příkazowal/ čím raději wí-
ce rozhlašowali/ a nad obyčeg se lekali/ řkauce: Dobře
wŕŕecko učinil: N hluché učinil slyŕŕeti/ y Némě mluwiti.

¶ Co nám toto Euangelium wŕazuje?

Wŕazuje Boha Milostdného a Spasitele naydobrotiwějšŕího bý-
tí/ a wzdychy snadného a hotowého/ aby Lidem pomohl/ y takee wdělil spa-
sení Těla y Duse. A toho dwogým příkladem potwŕzuge/ totižto/ Wí-
ry/ a Láŕŕy/ Onoho w mužích/ kterých se o hluchého ŕarali. Tohoto pak
w Pěnu Gežusŕy Krystu.

¶ Proč se pak nám ti Příkladowé před oči kladau?

Abychom wŕŕeč u naděgi očekawaní a dauffání swého/ měli w Pá-
leŕna Boha nasseho/ Zhola nic nepochybugíce / než žeť on nám chce pomocy
we wŕŕech trápeních nassých/ Wedlee one řeči/ Žalmu 42. Wolay ke mně
w den zarmáucení/ wyswobodí mŕe/ a poctí mŕe. A w Euange-
lium Swatého Matheuse w 11. Kapitole/ wola Pán Krystus: Poďtež
bo a mŕe wŕŕeč mŕe kterých pracujete a obtížení a tŕeč mŕe a nŕŕŕmŕm

POVĚSTI

Pověst „O tom, jak byli zbojníci na Kršli a o skřítkovi, co jich potom prozradil“ je v knize Jana Kobzáně „O zbojníkoch a o pokladoch“. Je napsaná liptálským nářečím a ilustrovaná jeho dřevoryty.

Kdysi se vyprávělo, že kršelský hospodář má poklad. Vědělo se také, že ho má zakopaný v komoře. Kršelští žili na pasekách, na samotě. Jednou k nim vtrhli čtyři zbojníci. Byli začernění sazemi, mluvili pozměněnými hlasy, takže je Kršla nepoznal. Tři byli bratři Holáně z Kateřinic a čtvrtý jakýsi chlap z Podhradní Lhoty. Jeden zůstal se zbraní hlídat venku a ostatní začali na hospodáře dorážet, aby jim dal peníze. Když jim je nechtěl vydat po dobrém, tak ho dva z chlapů chytili a ten třetí mu začal nebozízkem vrtat koleno. Vrtali tak dlouho, až tu bolest hospodář nemohl vydržet a požádal hospodyni, aby jim poklad vydala. Chlapi se ztratili v horách. U známého, u Dúbjáka si ukradený poklad rozdělili. Při rozdělování špatně zastřeným oknem je uviděl Jakub Bubelů z Hošťálkové. Podle oblečení poznal, kdo jsou ti zbojníci. Za několik dní se už vědělo, že na Kršli byli zbojníci a že odnesli Kršelský poklad. Jakub někde řekl koho a co viděl v ten den, kdy byli zbojníci na Kršli. Holáně z Kateřinic, kterých se to týkalo, obvinění na sobě nechtěli nechat a udali Jakuba soudu u vrchnosti. Protože Jakub nemohl sám vinu Holáněům dokázat, soud prohrál. Aby zaplatil všechny výdaje, měl se mu prodat majetek. Měl přijít o celou paseku a celou usedlost, grunt. Když si už Jakub nevěděl rady, šel do Pržna k Jánovi Zet'ovém, který měl skřítku Jaráška, co všechno znal a o všem věděl, aby mu pomohl. Jakub na kolenou prosil skřítku o radu. Ten se jenom kvůli jeho ženě a dětem aby nemuseli žít v bídě rozhodl mu pomoci. Poradil mu, aby ihned sehnal portáše a ti aby s ním zašli do Kateřinic. V první chalupě ať vtrhnou do druhé jizby, kde jsou složené sudy a bečky s obilím. Tam ať převrátí tu největší a uvidí. Ona je jenom dnem vzhůru převrácená a na poklopu je nasypaného trochu žita. Podle rady vše se stalo. Pod bečkou spal chlapisko ... zbojníčisko! V peřinách! Byl to ten z Podhradní Lhoty, ten nejdůležitější. I když se bránil, portáši ho na rukou a nohou svázali a předvedli ho na zámek. Tam všechno vypověděl a udal i Holáně. Ty portáši také pochytili a odvedli je do Hradiště, kde za ty svoje kousky moc dlouho seděli. Jakubův majetek byl zachráněn. Poděkování si za to zasloužil malý Jarášek z Pržna.

V SEKNICI U KÚBÍKŮ také kdysi byli zbojníci. Starý Kúbík měl prý také na hůře naskládaných peněz v měše a zbojníci sa o nich dozvěděli. Jednúc v noci, Kúbíkovi už spali, ten jejich starý otec čuje po hůře kohosi přechodiť. Zkřikne na domácí, na pacholka, na dívku lesti třeba tí nezblúkajú. Ale v odpoveď sa neozývá nikdo. Starý Kúbík schytí ze stěny pluhák, to bývala taková dlhá flinta, tá křemenica – a honem na hůru. Ale už učúl enom, jak peníze sklopcom dolu po střeše, v měše, šústly a na zahradu žúchly... Za penězi sklopcom skočí chlapisko. To sa ví, dolu jich bylo víc. Stačil Kúbík kteréhosi ešče ze svislí zahlédnúť - švác po něm! ... Z pluháka. Chlap sa hned' zvalil ... Honem všeci na zahradu - už tam býl enom z chlapiska sněť. Hlavu tí jeho tovaryši odnésli. Nezapomněli svého obyčaju.

Taňu, nevědělo sa, kdo by to mohl byť. Přišli chlapa obhlédat' ludé, ale žádný ho nepoznávál, když hlavy nebylo. A lesti aj kdo poznávál - býl s tichú dušú ... Chalupa by brzo blčala plameněm...Tovaryši by si přišli postíhat'.

Pochovali sněť v hoře a časem sa aj proněslo, kdo to býl: podnes sa po něm praví v téj hoře ,V Benešůvce'... Měl to byť nejaký Benešek. Jeho hlavu doněsli až toť na Všeminský chotár a tam ju zakopali. Strašivalo tam, ludé vídali bezhlavého „Beneška“ – jak tú svoju hlavu tam hledával.

Jan Kobzáň: U počátků vod (Profil 1984)

zblúkať sa – smýkať se
sklopec – vikýř
svislí – štít domu
sněť – lidský trup
blkať – plápolat
postíhať- pomstít
chotár , kotár – horský hřeben, hraniční pohoří

PŘÍZRAK BENÝŠKA

Za Všeminou se nachází kopec Tábor. Dříve zde bylo rozhraní tří hejtmanství, a proto se tomuto místu říká Hranice. V těchto místech se zjevuje přízrak v podobě bezhlavého muže, jenž svou hlavu s červenýma očima nese pod paží. Říkalo se mu Benýšek. Jindy se zjevoval v podobě chlapce a nebo jako zajíc se třemi nohama. Je to prý duch kněze, popraveného v těchto místech.

POVĚST BENÝŠKA BEZ HLAVY

Říká se, že právě na tomto rozhraní byl popraven kněz, kterého nazývali Benýšek (nebo Benešek). Podle pověsti, zde straší jeho duch. Přízrak dostal jasné jméno – Benýšek bez hlavy.

O BEZHLAVÉM BENEŠKOVÍ

Sa povídá, že na Hranicách nad Liptálem bývá bezhlavý Benešek, nocúvá tam v hoře a o půl noci tam strašívá.

Jedenkrát tam jeli přes tý Hranice jacísi formani do světa a akorát o púlnoci sa jim to stalo.

Najedenkrát sa prevalila jedna fúra hore kolama. Koňom sa nestalo nic, ale šindely, co byly na téj fúre, sa rozletěly jak hrach. Forman vypřihl koně a šel dolů do Liptála nekoho volat, aby mu pomohl fúru zase naložit. Dvá chlapi šli s ním a když přišli na Hranice vůz tam stál už v pořádku a fúra byla zas pěkně naložená. Krútili nad tým všeci hlavama, chlapi sa vrátili a forman jél dalėj.

Najednúc koně zas hýpl do zgarpy na všeminskej straně. Forman zaklnúl, a v tom ho cosi vyhodilo z voza. Vletěl do chrásta a koně ostaly stáť. Enem prý ve tmě zahlédl, jak sa cosi smýklo podľa voza. V dědině mu řekli, že to byl jistě ten liptálský bezhlavý Benešek. Býl to prý panáček. Jednúc šel v noci přes Hranice a tam ho přepadli jacísi chaláni. Uťali mu hlavu a obrali ho. Od téj doby tam straší.

J. Pecha

zgrapa – strž, příkrá stráň, sráz

PAMÁTKY

Dominantou obce je farní kostel sv. Jana Nepomuckého, vybudovaný neznámým stavitelem v letech 1780 – 1784. Je to prostá barokní stavba z lomového kamene a cihel. Z roku 1904 pochází stropní obrazy, křížová cesta a sochy sv. Cyrila a Metoděje, které vytvořil místní rodák Alois Martinů, řezbář a profesor kreslení. Nová úprava interiéru v moderním stylu byla provedena v roce 1963 podle návrhu akademického malíře Františka Peňáze a akademického sochaře Aloise Špetíka.

Vitráže v oknech jsou od roku 2001. Navrhl je akademický malíř Jan Jemelka. Pišťalové varhany byly postaveny roku 2010 varhanáři Petrem Dlabalem a Borisem Mettlerem z Bílska u Choliny. O Vánocích je v kostele každoročně postaven pohyblivý betlém, který je znám v celém okolí.

V roce 1944 byly postaveny u hlavní cesty Václavem Musilem ze Bzence dva kamenné kříže. Jeden kříž v dolní části obce a jeden v horní části obce. Kříže zjednali farníci všeminští.

V obci v určitých místech můžeme ještě vidět dochované objekty tradiční lidové architektury.

Roubené domy, mladší zděné stavby, komory, sýpky, sklepy, sušírny, stodoly.

Dva z těchto objektů, roubené komory u č. p. 73 a u č. p. 131 pro svou vzácnou starobyklou konstrukci jsou chráněnou kulturní památkou.

V katastru obce byly učiněny ojedinělé nálezy z doby laténské (zlaté duhovky) ve tratích „Hrádek“, „Hradištěk“, „Zlatná“. V trati „Hradištěk“ výzkumy prokázaly existenci zbytků sídliště z doby laténské (kultura púchovská).

Na Kršli, nebo také Nad Macíkovou chalupou jak se tady říká, je krásné místo s nádherným výhledem po okolí. V tomto místě, v rámci oslav 60. výročí založení Mysliveckého sdružení Všemina dne 25. 9. 2011 slavnostně všeminský farář P. František Kuběna Sj, požehnal památník k počtě sv. Huberta, patrona myslivců. O vybudování památníku se zasloužili členové Mysliveckého sdružení Všemina za podpory Obecního úřadu Všemina a se souhlasem vlastníka pozemku pana RNDr. Vlastimila Flajšingra, který také pozemek dlouhodobě Mysliveckému sdružení pronajal. Kámen na památník byl zakoupen v kamenolomu Jakubčovice nad Odrou a váží 4.760 kg. Desku z tmavé italské žuly s textem a rytinou vyrobili mistři kameníci Petra a Zdeněk Vařákoví z Prlova. Deska váží téměř 50 kg.

PŘÍRODU CHRAŇ A OPATRUJ
TO ZÁKON TVŮJ

KE CTI sv. HUBERTA
LP 2011
K 60. VÝROČÍ ZALOŽENÍ
MS VŠEMINA

Je zde vybudováno posezení s informační tabulí o obci Všemina. Od roku 2012 se pravidelně na Silvestra koná k památníku výšlap nejen občanů Všeminy, ale i občanů jiných obcí.

KŘÍŽE

Nejrozšířenější posvátné památky jsou kříže. Jako symbol křesťanské víry se stavěli u hlavních cest do vesnice, na návsi, na rozcestích.

V naší obci Všemíně, byly v roce 1944 postaveny u hlavní cesty Václavem Musilem ze Bzence dva kamenné kříže. Jeden kříž v dolní části obce a jeden kříž v horní části obce.

Kříž v dolní části obce se nachází na začátku zástavby po levé straně.

Nápis na kříži na odvrácené straně:

FARNÍCI VŠEMINŠTÍ KŘÍŽ ZJEDNALI LÉTA PÁNĚ 1944.

Nápis na kříži na čelní straně:

HLEDÁJ SI MNE DO ZEMDLENÍ, KŘÍŽEM DÁL MI VYKOUPENÍ
AŽ TO VŠECHNO MARNÉ NENÍ.

Kříž je v majetku obce. V měsíci srpnu a září roku 2016 byl kříž opraven a v jeho okolí byly vysazeny okrasné keře, vysazen strom lípa a umístěny dvě lavičky.

Kříž v horní části obce se nacházel na konci zástavby po pravé straně. V zimě v roce 2002 byla horní část kříže narušena nárazem auta. Kříž byl na náklady obce opraven, posunut dále od komunikace a v pondělí 7. 7. 2002 v 17 hod. za přítomnosti občanů posvěcen.

Nápis na kříži na odvrácené straně:

Z MILODARŮ FARNÍKŮ VŠEMÍNSKÝCH KŘÍŽ POSTAVEN LÉTA PÁNĚ 1944.

Nápis na kříži na čelní straně:

SVATÝ KŘÍŽI TEBE CTÍME

Kříž je v majetku obce. V měsíci srpnu a září roku 2016 byl z původního místa přemístěn do středu kruhového objezdu autobusové zastávky Všemina Točna. Kříž byl opraven, byly zde vysazeny dva stromy lípy a prostor byl zatravněn.

ZNAK A PRAPOR OBCE VŠEMINA

Dne 10. srpna 1999 na schůzi obecního zastupitelstva bylo zahájeno jednání o návrzích obecního znaku a praporu. Všeminské zastupitelstvo zvolilo postup, při kterém dalo heraldikovi panu Miroslavu J. V. Pavlů volnou ruku při zpracování těchto návrhů. V polovině měsíce září 1999 pan Pavlů předložil grafické návrhy v jediné, ovšem velice zdařilé variantě, která byla obecním zastupitelstvem na schůzi 14. 9. 1999 jednohlasně schválena. Návrhy včetně jejich odůvodnění byly poté zaslány heraldickému podvýboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Zároveň byly odeslány i ke schválení zemskému archivu v Brně. Schvalovací proces u obou instancí byl zdárně ukončen koncem měsíce března 2000. Ihned po vyrozumění o kladném vyřízení byla zadána výroba obecních symbolů včetně hasičského praporu specializované firmě Velebný z Ústí nad Orlicí.

Každý návrh heraldických symbolů musí mít své závažné opodstatnění v historii dané obce, města či sídla. Symbolika, která je v nich obsažena často vychází z konkrétních historických událostí a postav, které mají spojitost jak se sídlem, tak i s jeho bezprostředním okolím.

Naše obec Všemina byla součástí rozlehlého lukovského panství. Z mnoha feudálních držitelů obce se do podvědomí usedlíků nejvýznamněji zapsal hrabě Kristián August Seilern – Aspang (1717 – 1801), říšský dvorní rada, císařský tajný rada a komorník, nositel Velkokříže uherského řádu sv. Štěpána a vyslanec na londýnském dvoře. Ten dal svým nákladem vybudovat v naší obci kostel sv. Jana Nepomuckého, faru, farní školu.

V obecních symbolech byla tato skutečnost náležitě využita. Z 1. a 4. pole velkého erbu hrabat Seilernů byly převzaty zkřížené stříbrné meče v červeném poli, stejně tak jako použité tinktury. Tento motiv je doplněn symbolikou sv. Jana Nepomuckého, patrona obce – pět zlatých hvězd, položených na modrý heroltský kříž.

Ve čtvrtek 20. 4. 2000 při slavnostním shromáždění v hlavním sále Parlamentu převzal starosta naší obce Všeminy pan Adolf Drábek z rukou předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR pana Václava Klause dekret, opravňující k používání obecních symbolů.

PRAPOR MÍSTNÍHO SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ

Z lícové strany je na tmavě modrém sametovém poli praporu umístěn obecní znak, situovaný do typického erbiště, které používají pro svou symboliku sbory dobrovolných hasičů: dva zkřížené požární žebříky a hasičská sekera, doplněná věncem lipových listů, které drží v drápech dva lvi (symbolika české státnosti). Čtyři šesticípé zlaté hvězdy situované v rozích, vycházejí taktéž z obecní symboliky a celá lícová strana je doplněna stuhami s názvem SDH a rokem jeho založení.

Rubová strana praporu je co do grafického vzhledu řešena prakticky stejně, pouze obecní znak s hasičským erbištěm je nahrazen erbem s postavou patrona všech hasičů sv. Floriána. Stuhly pak obsahují heslo všech sborů dobrovolných hasičů: „Bohu ke cti, bližnímu ku pomoci“. Lemování praporu zdobí zlaté třásně a prapor je upevněn devíti kovovými úpony na leštěnou dřevěnou tyč, jejíž horní konec zdobí okrasný kovový hrot opět se symboly hasičského erbiště.

Prapor se světil společně se znakem a praporem obecním 30. 4. 2000.

Starosta pan A. Drábek přebírá dekret z rukou předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR pana V. Klause.

Starosta obce v živé debatě s Václavem Klausem o významu symbolů.

Proces návrhů, schvalování a realizace obecních symbolů, muselo být finančně zajištěno. Na financování této akce se podíleli i podnikatelé naší obce.

Firma Partr s. r. o.

Firma Lados a. s.

Polašník Josef, klempířství

Kolaja Zdeněk, malířství – natěračství

Drábek Adolf, revize, školení

Ježíková Jana, smíšené zboží

Tomšů Robert, obchodní činnost

Pavlíček Ladislav, obchodní činnost

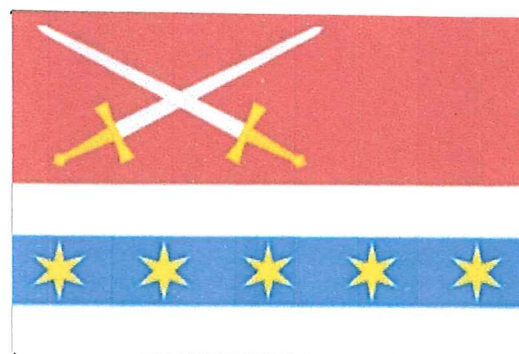
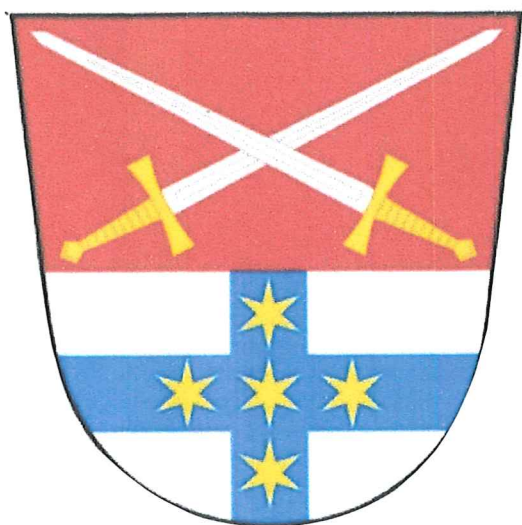
Čala Alois, Dřestav - stavební činnost

Firma D + K, smíšené zboží

Holíková Petra + Holík Jan

Firma Lasius s. r. o. (dolní hostinec)

Ing. Sedláček Milan, počítačové služby,
distribuce

SLAVNOST SVĚCENÍ ZNAKU A PRAPORU OBCE VŠEMINA SVĚCENÍ PRAPORU MÍSTNÍHO SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ

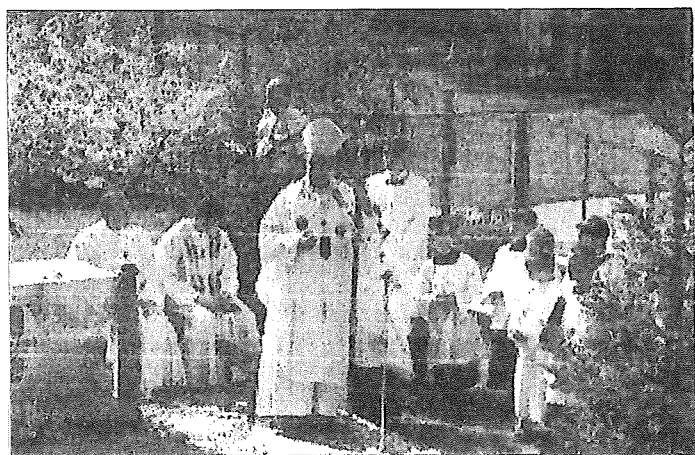
Slavnost se konala v neděli 30. dubna 2000. Začala v 10.30 hod. u Obecního úřadu. Příchozím hrála dechová hudba Všemiňanka. Starosta obce pan Adolf Drábek a starosta hasičů pan Alois Polášek přivítali arcibiskupa Mons. Jana Graubnera. Po přivítání následoval průvod na farní hřiště, kde se konala slavnostní mše svatá. V čele průvodu šel ministrant s křížem, krojovaná družina, muzikanti, liturgický průvod s kněžími a arcibiskupem, nosiči praporů a obecního znaku, obecní zastupitelstvo, hasiči, občané.

Mše svatá.

Homilie (promluva) arcibiskupa Mons. Jana Graubnera, vyznání víry (CREDO), svěcení znaku obce, praporu obce a praporu místního SDH, žehnací modlitba, PŘÍMLUVY, obětní dary (chléb, víno) - předávali mladí lidé v krojích, svaté přijímání.

Po závěrečné modlitbě bylo poděkováno arcibiskupovi za celou farní obec farářem Jiřím Orságem. Byly předány dary a památky. Důstojnost celému obřadu dodala zpěvem všeminská chrámová Schola, dechová kapela Všemiňanka, krojovaná družina, vzorný nástup uniformovaných dobrovolných hasičů a nezbytná dělostřelba.

Po závěru mše otec arcibiskup zasadil památnou lípu před kostelem a uctil spolu s hasiči na místním hřbitově zemřelé členy SDH Všemina.

Arcibiskup Mons. Jan Graubner při slavnostní mši svaté.

Obecní zastupitelstvo

Krojovaná družina

Všeminští "dělostřelci"

KRONIKÁŘSTVÍ

Kroniky patří mezi důležité prameny poznání dřívějších dob. Popisují historické události, dějinný vývoj lidské společnosti. Jsou nenahraditelným zdrojem informací o minulosti. Každá kronika, ať již školní, farní, obecní, spolková, je záznamem událostí v jejich časové posloupnosti. Péče o kroniky je významné vyjádření vztahu města, obce k vlastní historii a jejich obyvatel.

V naší obci Všemíně byly a jsou vedeny kroniky školní, farní, obecní, spolkové. Některé z nich jsou již uloženy v okresním archivu na Klečůvce.

Kroniky školní

sv. 1 1878 – 1905

sv. 2 1907 – 1940

sv. 3 1940 – 1953

Zápisy kroniky 1 – kronikáři: Kunert Josef 1878 – 1905, Červinka Alois 1905 – 1907

Zápisy kroniky 2 – kronikáři: Bezděk Mořic 1907 – 1925, Hrubá Marie 1925 – 1926

Martiš Libor 1926 – 1930, Polepil Josef 1930 – 1932, Čáslava Josef 1932 – 1933,

Šulc František 1933 – 1940

Zápisy kroniky 3 – kronikáři: Šulc František 1940 – 1941, Kašpárek Stanislav 1941 – 1948,

Kašpárková Marie – 1948 – 1949, Přikryl Vítězslav 1949 – 1953

Kroniky farní

sv. 1 1831 – 1899 (1957)

Kronika je psána německy, od roku 1859 česky. Na konci kroniky je zapsána posloupnost kněží ve Všemíně do roku 1957.

Zápisy kroniky 1 - kronikáři: Pavelka Kašpar 1831 – 1832, Polášek Fabian 1832 – 1842,

Böhm Ignác 1842 – 1857, Žák Josef 1857 – 1861, Vymazal Karel 1861 – 1865,

Perútka Jan 1865 – 1873, Sedláček Ondřej 1873 – 1878, Kobliha Jan 1878 – 1889,

Drábek Jan 1889 – 1892, Pouč Ignác 1893 – 1899

Kroniky obecní

sv. 1 (1918) 1950 – 1989 Historický úvod, stručné záznamy od r. 1918

Zápisy kroniky 1 – kronikáři: Ježík Bohumil 1950 – 1962, Tomšů Matilda 1963 – 1976

V letech 1976 – 1990 patřila Všemina pod správu MNV Slušovice.

Zápisy v kronice 1 nebyly z těchto let zapsány. Byly dopsány dodatečně kronikářem

Františkem Valou, schváleny obecním zastupitelstvem 6. 4. 1993.

Od 1. 7. 1990, kdy opět existuje samostatný obecní úřad Všemina, začínají se záznamy o obci psát do nové Kroniky obce Všeminy II. Kronikářem je jmenován František Vala, Všemina č. p. 104. Záznamy o obci do této kroniky psal do roku 1995. Na svoji vlastní žádost ze zdravotních důvodů, činnost kronikáře tohoto roku ukončil. Kroniku obce Všeminy II od roku 1996 do roku 2014 dopsala a další Kroniku obce Všeminy III od roku 2015 píše kronikářka Mgr. Jana Tomšů, Všemina č. p. 274.

Od roku 1996 byly založeny kroniky fotografické dokumentace – fotografické reportáže a soubory ke kronikám – plakáty, pozvánky, letáky, drobné tisky, novinové výstřižky apod.

Chráněná kulturní památka.

Roubená komora vzácné starobylé konstrukce.

Všemina u č. p. 73

1/41

Chráněná kulturní památka.

Roubená komora vzácné starobylé konstrukce.

Všemina u č. p. 131

1/42

Moravští archeologové při návštěvě Všeminy – Mostky – Hradištka , 30. 8. 1999.

Zleva: RNDr. Jana Langová – archeoložka Zlín – Malenovice

Jitka Zugarková, ústav archeologické památkové péče Brno

RNDr. Miloš Čírmář – rodák z Vizovic – archeolog Brno, Mendlovo náměstí

RNDr. Jiří Kohoutek – historik Brno

RNDr. Ladislav Štěpánek, archeolog Vsetín

